

Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy

PESEL ZDAJĄCEGO

Miejsce na nalepkę
z kodem szkoły

PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII

Arkusz I

Czas pracy 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Proszę sprawdzić, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 16 stron i **barwną mapę**. Ewentualny brak należy zgłosić przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Proszę uważnie czytać wszystkie polecenia.
3. Odpowiedzi należy zapisać czytelnie w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. W rozwiązaniach zadań trzeba przedstawić tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku.
5. Podczas egzaminu można korzystać z ołówka, linijki, gumki, lupy oraz kalkulatora.
6. Proszę pisać tylko w kolorze niebieskim lub czarnym, nie pisać ołówkiem.
7. Nie wolno używać korektora.
8. Błędne zapisy trzeba wyraźnie przekreślić.
9. Wszelkie notatki należy sporządzać tylko w brudnopisie, który nie będzie oceniany.
10. Obok każdego zadania podana jest maksymalna liczba punktów, którą można uzyskać za jego poprawne rozwiązanie. Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie **100 punktów**.

Życzymy powodzenia!

Wpisuje egzaminator / nauczyciel sprawdzający pracę

Nr zadania	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
Maksymalna liczba punktów	4	4	3	3	3	4	2	3	6	3	4	5	6	3	3	4	4	2	3	4
Uzyskana liczba punktów																				

Nr zadania	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	SUMA
Maksymalna liczba punktów	3	4	3	5	4	4	4	100
Uzyskana liczba punktów								

Do rozwiązania zadań od 1. do 11. wykorzystaj załączoną barwną mapę okolic Płocka oraz własną wiedzę.

Zadanie 1. (4 pkt)

Odszukaj na mapie i wpisz do tabeli nazwy niżej opisanych obiektów geograficznych.

Lp.	Opis obiektu	Nazwa obiektu
1.	Kraina położona na lewym brzegu Wisły.	.....
2.	Rezerwat przyrody położony na terenie Gostynińsko–Włocławskiego Parku Krajobrazowego na południe od Nowego Duninowa.	.....
3.	Miejscowość położona na południowy zachód od Płocka, na skrzyżowaniu drogi krajowej z wojewódzką.	.....
4.	Sztuczne jezioro powstałe w wyniku spiętrzenia Skrwy Lewej (lewego dopływu Wisły).	.....

Zadanie 2. (4 pkt)

W Brudzeńskim Parku Krajobrazowym w miejscowości Biskupice na wysokości 53 m n.p.m. jest ujście Skrwy Prawej - prawego dopływu Wisły i jest to najniższy położony punkt na Mazowszu. Od Biskupic do Sikorza prowadzi czerwony szlak turystyczny.

a) Oblicz odległość w terenie w linii prostej między ujściem Skrwy w Biskupicach i skrzyżowaniem dróg w Sikorzu.

Miejsce na obliczenia

Wynik .....

b) Oblicz, jaką różnicę wysokości pokonuje turysta na trasie szlaku turystycznego pomiędzy ujściem Skrwy w Biskupicach a skrzyżowaniem dróg w Sikorzu.

Miejsce na obliczenia

Wynik .....

Zadanie 3. (3 pkt)

Wykorzystując informacje zamieszczone na mapie, zaprojektuj trasę dwudniowej rowerowej wycieczki rekreacyjno-krajoznawczej na Pojezierzu Dobrzyńskim. Uzasadnij wybór miejsca noclegu i trasy.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 4. (3 pkt)

Parki krajobrazowe tworzone są w celu ochrony terenów o szczególnych walorach krajobrazowych. Na podstawie analizy treści mapy przedstaw trzy cechy środowiska przyrodniczego, które zadecydowały o dużych walorach krajobrazowych Włocławsko-Gostynińskiego Parku Krajobrazowego.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 5. (3 pkt)

Przez Brudzeński Park Krajobrazowy przepływa Skrwa.
Na podstawie analizy mapy opisz bieg rzeki i cechy jej doliny.

Bieg rzeki

.....

.....

.....

Dolina rzeczna

.....

.....

.....

Zadanie 6. (4 pkt)

W lutym 1982 roku na obszarze Kotliny Płockiej wystąpiła rozległa powódź, która objęła m.in. Radziwie (dziś dzielnicę Płocka) i Popłacin.

a) Na podstawie analizy mapy wyjaśnij, dlaczego powódź objęła właśnie tę część Płocka.

.....

.....

b) Wymień dwie przyczyny występowania zimowych powodzi w Polsce.

.....

.....

Zadanie 7. (2 pkt)

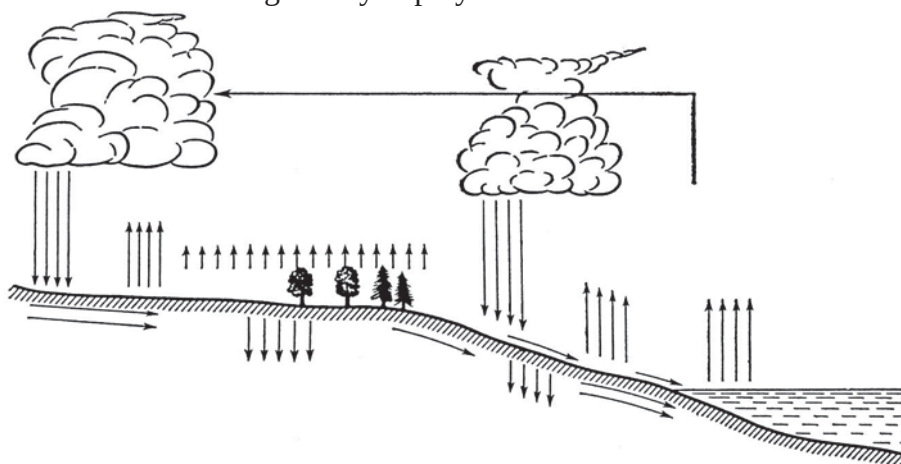
Pod koniec lat 60. taras zalewowy między Płockiem a Włocławkiem po prawej stronie Wisły został przekształcony w zbiornik retencyjny nazywany Jeziolem Włocławskim. Podpiętrzenie Wisły kończy się nieco powyżej Płocka.

Na podstawie analizy mapy podaj dwa przykłady świadczące o zmianach środowiska przyrodniczego w wyniku powstania zbiornika retencyjnego.

1. ....
2. ....

Zadanie 8. (3 pkt)

Rysunek przedstawia schemat obiegu wody w przyrodzie.

Źródło: Z. Kaczorowska, *Pogoda i klimat*, 1986

Wykorzystując schemat oraz własną wiedzę, opisz obieg wody w przyrodzie. Nazwy poszczególnych elementów obiegu wody wpisz w odpowiednim miejscu na rysunku.

.....

.....

.....

.....

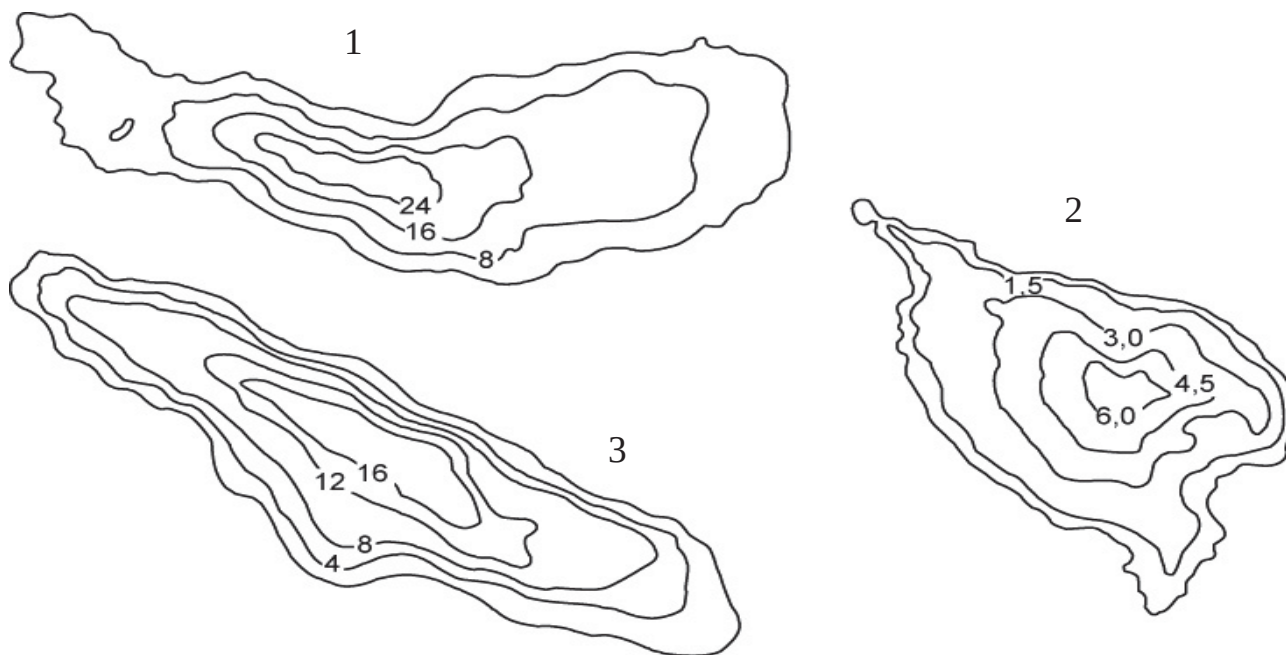
Zadanie 9. (6 pkt)

W południowej części Kotliny Płockiej znajdują się liczne jeziora polodowcowe, tworzące Pojezierze Gostynińskie.

W tabeli przedstawiono dane dotyczące trzech z przedstawionych na mapie jezior Pojezierza Gostynińskiego, a poniżej ich plany batymetryczne wykonane w różnych skalach, innych niż skala mapy.

Jezioro	Powierzchnia w ha	Długość max m	Szerokość max m	Głębokość max m	Głębokość średnia m
A	150,2	2275	775	31,3	9,9
B	203,3	3385	930	20,0	8,4
C	61,2	1420	740	7,0	3,8

Źródło: Stan środowiska w woj. mazowieckim – raport, 2000 r.

a) Rozpoznaj na mapie jeziora opisane w tabeli i przedstawione na planach. Podaj ich nazwy oraz odpowiedni numer planu batymetrycznego. Literą R oznacz jezioro rynnowe, a literą W jezioro wytopiskowe.

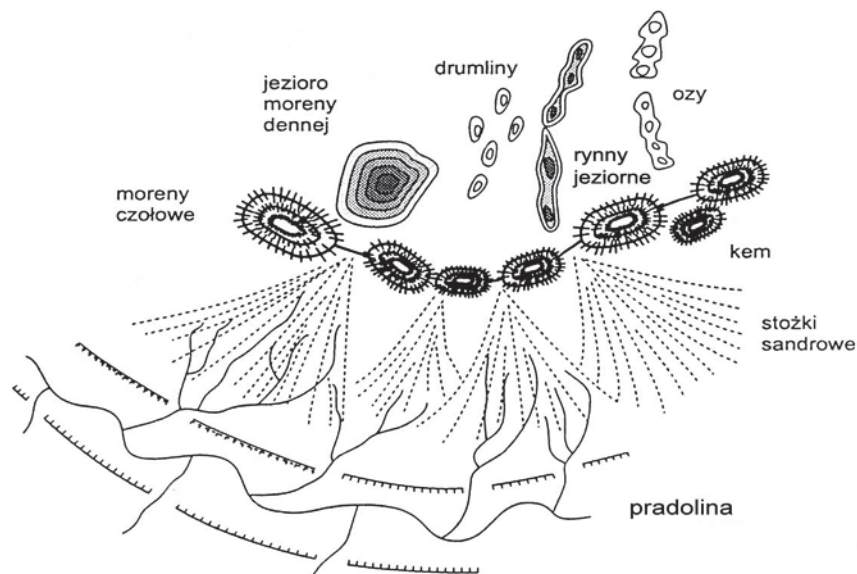
Jezioro	Nazwa jeziora	Numer planu batymetrycznego	Geneza jeziora R/W
A			
B			
C			

b) Na podstawie analizy mapy określ kierunek przebiegu wymienionych jezior.

.....

Zadanie 10. (3 pkt)

Rysunek przedstawia formy rzeźby występujące na obszarze, na którym był lądolód plejstoceni.

Źródło: E. Świtalski, 1992 wg S Lencewicza

- a) Na rysunku oznacz strzałką kierunek nasuwania się lądolodu.
- b) Uzupełnij tabelę, wpisując w odpowiednie rubryki po jednym przykładzie formy rzeźby przedstawionej na rysunku.

Formy rzeźby	Glacialne (lodowcowe)	Fluwioglacialne (wodnolodowcowe)	
	akumulacyjne	erozyjne	akumulacyjne

Zadanie 11. (4 pkt)

W Murzynowie na zachód od Płocka znajduje się Obserwatorium Geograficzne Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego. Prowadzone są tam m.in. obserwacje meteorologiczne o godzinie 06, 12 i 18 czasu uniwersalnego (UTC).

- a) Odczytaj z mapy i podaj z dokładnością do jednej minuty współrzędne geograficzne Obserwatorium Geograficznego w Murzynowie.

.....

- b) Podaj, o której godzinie czasu urzędowego letniego oraz zimowego prowadzone są w Obserwatorium Geograficznym obserwacje meteorologiczne.

Godziny obserwacji według czasu letniego .....

Godziny obserwacji według czasu zimowego .....

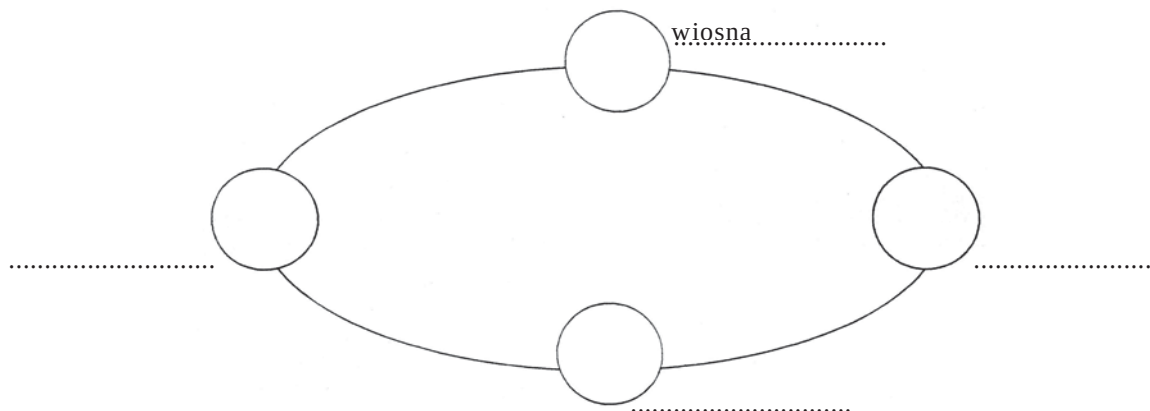
c) Oblicz (z dokładnością do jednej minuty), która godzina miejscowego czasu słonecznego będzie w porze obserwacji o godzinie 12 UTC.

Miejsce na obliczenia

Wynik .....

Zadanie 12. (5 pkt)

Rysunek przedstawia obieg Ziemi dookoła Słońca.

a) Uzupełnij rysunek. Wpisz w odpowiednie miejsca brakujące nazwy astronomicznych pór roku oraz daty ich rozpoczęcia, zaznacz kierunek ruchu obiegowego oraz ustawienie osi ziemskiej.

b) Wymień dwie konsekwencje ruchu obiegowego Ziemi.

1. ....
2. ....

Zadanie 13. (6 pkt)

W tabeli przedstawiono średnią miesięczną temperaturę powietrza (w °C) oraz średnie miesięczne sumy opadów (w mm) dla stacji klimatycznej X.

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
T °C	25,8	25,4	26,1	26,1	25,8	25,2	24,5	24,7	25,0	25,2	25,2	25,1	.....
Opad mm	53	84	117	157	137	112	132	165	183	218	198	84	1664

a) Oblicz średnią roczną temperaturę powietrza i wpisz w rubrykę „Rok”.

b) Oblicz roczną amplitudę temperatury powietrza .....

Miejsce na obliczenia

c) Na podstawie analizy danych podaj nazwę strefy klimatycznej, w której położona jest stacja X, oraz typu klimatu.

Strefa klimatyczna ..... Typ klimatu .....

d) Podaj trzy cechy tego typu klimatu.

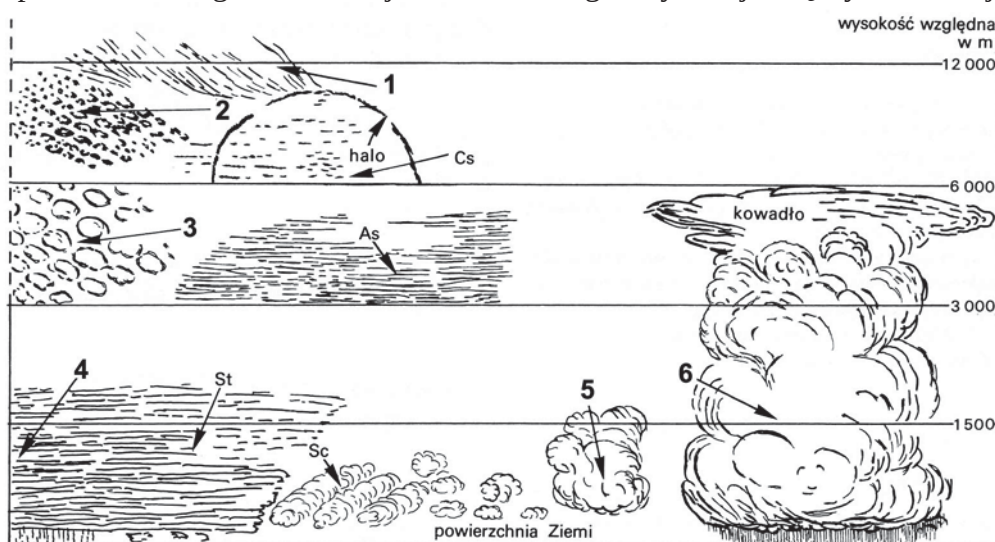
1. ....
2. ....
3. ....

e) Wymień trzy obszary występowania tego typu klimatu.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 14. (3 pkt)

Na rysunku przedstawiono główne rodzaje chmur według klasyfikacji międzynarodowej.

Źródło: Z. Kaczorowska, *Pogoda i klimat*, 1986

Rozpoznaj na rysunku opisane w tabeli rodzaje chmur. Wpisz do odpowiedniej rubryki tabeli numer, którym zostały oznaczone na rysunku i podaj ich nazwę polską lub łacińską.

Opis chmur	Nr na rysunku	Rodzaje chmur
Chmury dające opady ciągłe w strefie frontu ciepłego.		
Chmury piętra wysokiego, które często są pierwszym zwiastunem nadejścia frontu ciepłego.		
Chmury burzowe o budowie pionowej, których powstanie związane jest często z nadejściem frontu chłodnego.		

Zadanie 15. (3pkt)

Uzupełnij brakujące elementy tabeli ilustrującej współzależność elementów środowiska. Wykorzystaj niżej zamieszczone dane.

Klimat	Roślinność	Gleby
	step	
subpolarny		
	lasy dębowe i makia	

Klimat: zwrotnikowy suchy, umiarkowany ciepły suchy, podzwrotnikowy śródziemnomorski

Roślinność: tajga, tundra

Gleby: bielicowe, tundrowe, cynamonowe, czarnoziem

Zadanie 16. (4 pkt)

Uzupełnij tabelę. Naszkicuj strukturę tektoniczną charakterystyczną dla każdego z wymienionych rodzajów gór i podaj po dwa przykłady gór o takiej budowie.

Rodzaje gór	Charakterystyczne struktury tektoniczne	Nazwy geograficzne gór
Zrębowe		1. .... 2. ....
Fałdowe		1. .... 2. ....

Zadanie 17. (4 pkt)

W Płocku znajdują się największe w Polsce zakłady petrochemiczne i rafineryjne.

a) Podaj nazwę surowca przetwarzanego w tych zakładach, kraj, z którego pochodzi surowiec oraz środek transportu, którym jest dostarczany.

Surowiec .....

Kraj pochodzenia .....

Środek transportu .....

b) Podaj przykład innego dużego zakładu rafineryjnego w Polsce.

.....

Zadanie 18. (2 pkt)

Podaj przykład pozytywnego i negatywnego skutku lokalizacji zakładów petrochemicznych dla mieszkańców Płocka.

Pozytywny skutek

.....

Negatywny skutek

.....

Zadanie 19. (3 pkt)

Polityka gospodarcza zgodna z zasadami rozwoju zrównoważonego (ekorozwoju) uwzględnia działania mające na celu racjonalną gospodarkę surowcami mineralnymi.

a) Wyjaśnij, dlaczego racjonalna gospodarka surowcami mineralnymi jest ważna z punktu widzenia rozwoju zrównoważonego.

.....

.....

b) Zaproponuj trzy działania mające na celu racjonalną gospodarkę surowcami mineralnymi.

1. ....

.....

2. ....

.....

3. ....

.....

Zadanie 20. (4 pkt)

W tabeli przedstawiono stopę bezrobocia i strukturę wieku ludności wybranych państw Europy Środkowo-Wschodniej w 2002 roku.

Państwo	Stopa bezrobocia w %	Ludność w wieku lat (w % ogółu ludności)		
		0 - 19	20 - 64	65 i więcej
Bułgaria	19,4	21,8	61,3	16,9
Chorwacja	15,8	23,9	60,4	15,7
Estonia	12,6	25,4	59,4	15,2
Litwa	17,0	26,8	59,0	14,2
Łotwa	12,8	24,5	60,0	15,5
Polska	18,2	26,8	60,7	12,5
Słowacja	19,2	26,8	61,7	11,5
Ukraina	11,1	25,5	60,7	13,8

Źródło: Rocznik Statystyki Międzynarodowej, GUS 2003

a) Korzystając z danych w tabeli i własnej wiedzy, podaj trzy przyczyny wysokiego bezrobocia w tych państwach.

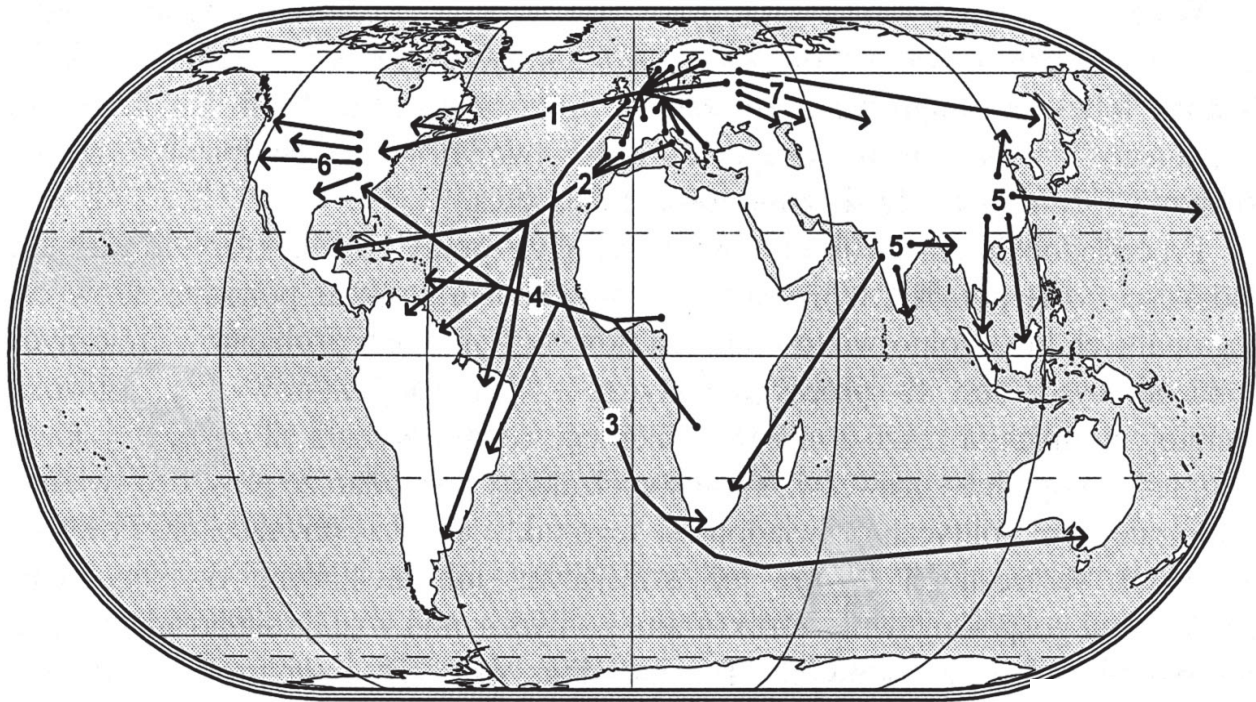
1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

b) Zaproponuj trzy działania przeciwdziałające bezrobociu w tej grupie państw.

1. ....
.....
2. ....
.....
3. ....
.....

Zadanie 21. (3 pkt)

Na mapie przedstawiono kierunki wielkich migracji zewnętrznych i wewnętrznych na świecie.

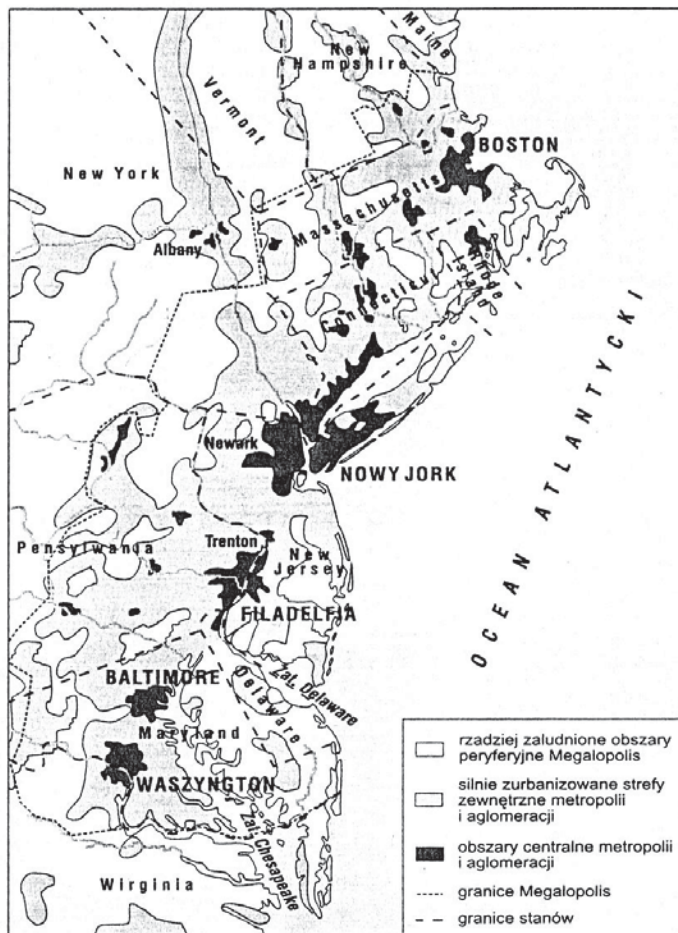
Źródło: S.Otok, *Geografia polityczna*, 2001

Na podstawie mapy i własnej wiedzy uzupełnij tabelę.

Numer na mapie	Kierunek ruchu migracyjnego	Przyczyny migracji	Skutki migracji
6		Migracja pionierska zasiedlanie nowych ziem	
4			Rozprzestrzenianie się ludności rasy czarnej na teren obu Ameryk
1	Z Europy do Ameryki Północnej		

Zadanie 22. (4 pkt)

Mapka przedstawia Megalopolis na wschodnim wybrzeżu Stanów Zjednoczonych.

Źródło: W. Skrzypczak, *Geografia ekonomiczna*, 2002

a) Wykorzystując mapę i własną wiedzę, przedstaw, w jaki sposób powstaje tego typu układ osadniczy.

.....

.....

.....

.....

b) Podaj dwa przykłady tego typu układów osadniczych z innych regionów świata i wymień po dwa miasta wchodzące w skład każdego z nich.

1. ....

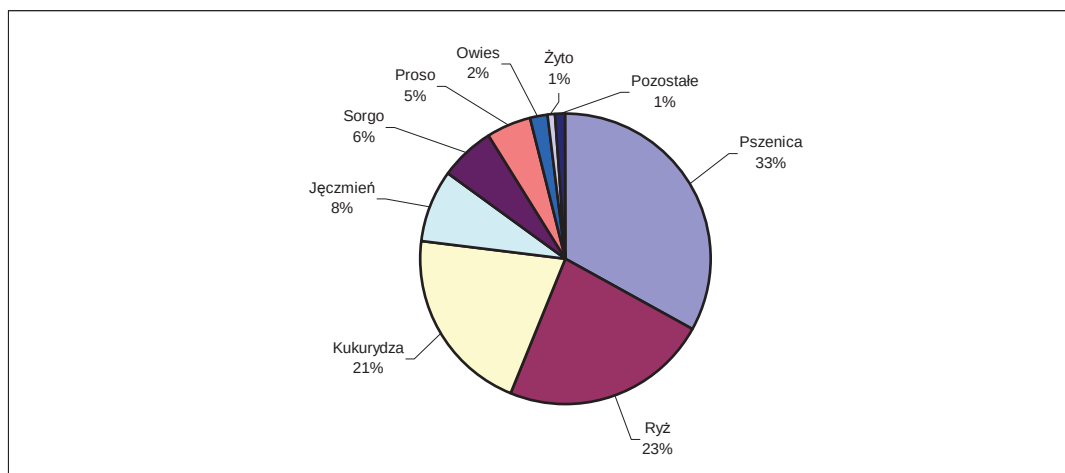
.....

2. ....

.....

Zadanie 23. (3 pkt)

Na diagramie przedstawiono strukturę zasiewów zbóż na świecie w latach 1998-2000.

Źródło: *Geografia gospodarcza świata*, (pod red. I. Fierli), 2003

Wykorzystując dane z diagramu oraz własną wiedzę, oznacz literą P zdania prawdziwe i literą B zdania błędne.

- Udział czterech zbóż należących do podstawowych zbóż w Polsce wynosi na świecie 44%... ..
- Udział dwu zbóż o największym znaczeniu w wyżywieniu ludności świata wynosi 44%. .....
- Sorgo i proso uprawiane są głównie w Ameryce Południowej. ....
- Owies uprawiany jest głównie w strefie umiarkowanej. ....
- Ryż jest podstawową uprawą żywieniową na obszarach o klimacie monsunowym. ....

Zadanie 24. (5 pkt)

We współczesnej gospodarce światowej coraz większą rolę odgrywają dynamicznie rozwijające się korporacje ponadnarodowe.

a) Przyporządkuj każdej z wymienionych w tabeli korporacji dominującą w niej branżę (wybraną spośród zamieszczonych poniżej) i wpisz nazwę kraju macierzystego korporacji.

Nazwa korporacji	Dominująca branża	Kraj macierzysty
Nokia		
Siemens		
L'Oréal		
Nestle		
Carrefour		
Royal Dutch / Shell Group		

(kosmetyki i chemia, produkcja filmów i poligrafia, ubezpieczenia, elektronika i telefonia komórkowa, przemysł spożywczy, handel, bankowość, dostawy paliw i petrochemia, finanse)

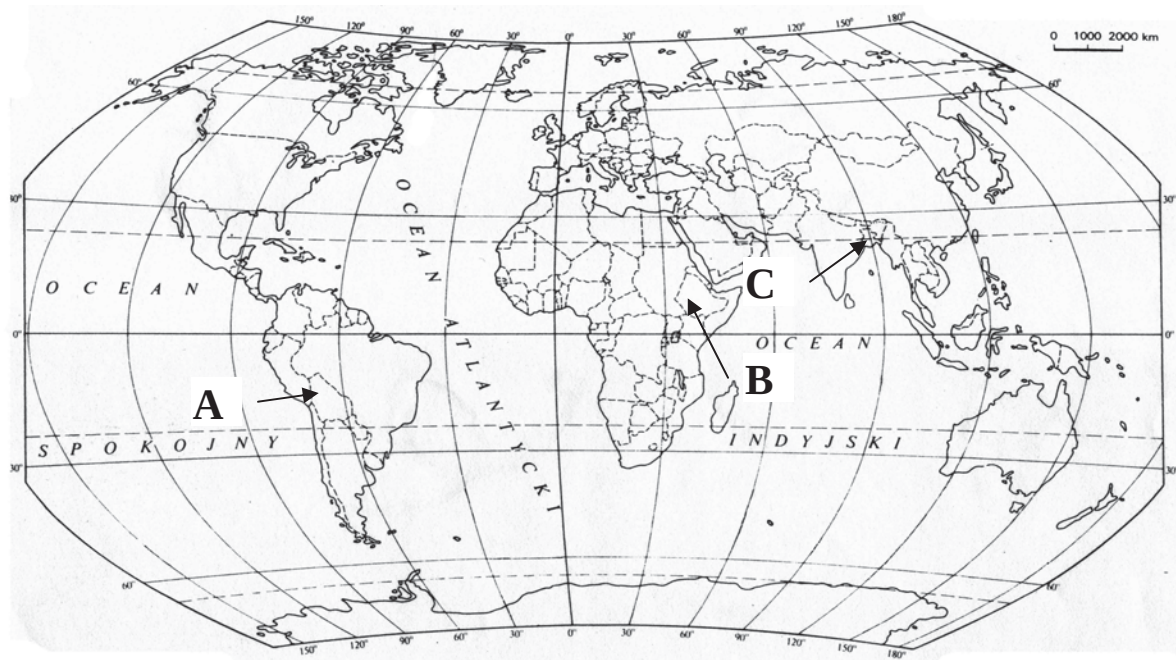
b) Przedstaw dwie charakterystyczne cechy korporacji ponadnarodowych.

1. ....
2. ....

Zadanie 25. (4 pkt)

Konflikty rozgrywane się we współczesnym świecie mają różne podłoże. Przyczyną napięć są m.in. dysproporcje w rozwoju ekonomicznym państw. Jedno z ważniejszych globalnych napięć o takim charakterze przebiega na osi Północ – Południe. Nazwanie tego zjawiska pojawiło się w latach 70. Oznacza ono istnienie na kuli ziemskiej dwóch stref: bogactwa na północy i ubóstwa na południu.

a) Wymień członków elitarnej grupy najbogatszych państw świata tzw. Grupy G-8. Zaznacz cyframi te państwa na mapie.

1.	2. ....
3.	4. ....
5.	6. ....
7.	8. ....

b) Podaj nazwy oznaczonych literami na mapie krajów należących do grupy krajów najbiedniejszych.

A. .... B. .... C. ....

Zadanie 26. (4 pkt)

a) Przedstaw dwie konsekwencje zróżnicowania ekonomicznego świata.

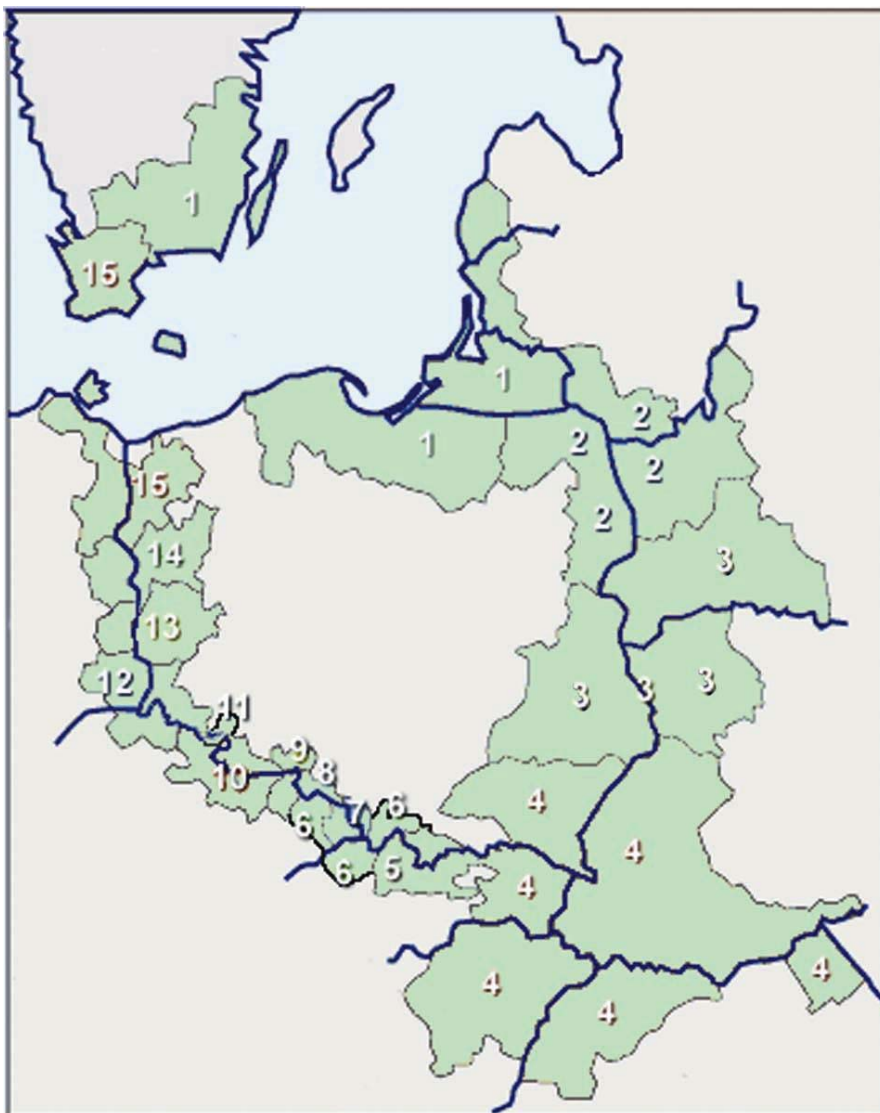
1. ....
2. ....

b) Zaproponuj, w jaki sposób można zmniejszyć istniejące różnice ekonomiczne (podaj dwie propozycje).

1. ....
2. ....

Zadanie 27. (4 pkt)

Jedną z form współpracy regionalnej między państwami jest współpraca transgraniczna w ramach euroregionów. Załączona mapka przedstawia euroregiony powstałe na polskim pograniczu.

Euroregiony: Bałtyk, Beskidy, Bug, Dobrava, Glacensis, Karpaty, Niemen, Nysa, Pomerania, Pradziad, Pro Europa Viadrina, Silesia, Sprewa-Nysa-Bóbr, Śląsk Cieszyński, Tatry.

Na przykładzie jednego z euroregionów wymień dwie dziedziny życia społeczno-gospodarczego, w których odbywa się współpraca. Podaj nazwę wybranego euroregionu i zlokalizuj jego położenie.

Nazwa euroregionu i numer na mapie: .....

Nazwy państw, na których terenie znajduje się ten euroregion:

.....

Dziedziny współpracy:

1. ....

2. ....